

Wat als traumabehandeling niet lukt?

Arianne Struik

1

Disclaimer

Het is niet toegestaan deze webinar op te nemen, foto's te maken of op een andere manier te verspreiden, mede om de rechten en privacy van de personen in de video's te beschermen. Door verder te kijken bevestigt u dat u geen enkel deel van deze webinar zult opnemen.

2

Evidence-based Traumabehandeling

Het lijkt zo simpel

Veel aandacht in de media

Trauma = EMDR of TF-CBT

Probleem opgelost

3

Helaas

Niet alle problemen worden
veroorzaakt door trauma

Niet alle problemen worden opgelost
door traumabehandeling

Cliënten willen geen
traumabehandeling

Traumabehandelaars willen onze
cliënten niet

4

Voorbeeld gezin

Een getraumatiseerde moeder met drie kinderen, voor de tweede keer in de vrouwenopvang en opgegroeid met geweld. De oudste is agressief op school, de jongste stillerjes en de middelste dissocieert. Een dreigende vader zelf opgegroeid in de residentiële jeugdzorg. Traumabehandeling is hard nodig, voor allemaal. Moeder wil wel maar ook weer niet, en haar oudste kinderen willen nergens over praten. De jongste wilde wel, maar de GGZ vond de situatie te instabiel. Vader heeft een paar sessies behandeling geprobeerd, maar dat heeft het alleen maar erger gemaakt.

5

Behandeling trauma lijkt niet mogelijk

- Kind weigert naar therapie te komen
- Emotieregulatie is niet voldoende
- Chaos in systeem
- Kind is niet stabiel om trauma aan te pakken
- Behandeling op gedrag
- Indirecte therapieën
- Medicatie
- Symptomen worden erger

6

Sterke vermijding

- Ik kan er niet over praten
- Ik wil er niet over praten
- Ik ben alles vergeten
- Ik heb er geen last meer van
- Het is niet gebeurd
- Wij durven niks te vragen

7

Het geheugen

Van gebeurtenis tot herinnering
 Wijze les, emotie weggoien
 Traumatiserende gebeurtenissen
 Overleven door herbeleving

8

Traumaverwerking

Vermijding doorbreken

Emotie verdragen

Wijze les leren

9

Van buiten veilig

Mishandeling en verwaarlozing gestopt
Liefde

Van binnen onveilig

Stresssysteem ontregeld
Overlevingsbrein
Herbeleving=
Opnieuw traumatiserend

10

Trauma herinneringen

Houden je gevangen
Denk aan kerstmis!

11

Intergenerationeel trauma

Slapende honden niet wakker gemaakt
Onverwerkt trauma
Kinderen worden zelf ouder
Financiële problemen, huisvesting stress
Negatief zelfbeeld ondermijnt ouderschap
Kinderen triggeren trauma
Gebrek aan vaardigheden (omgaan met conflicten, bescherming etc)
Kopiëren gedrag van ouders
Weinig steun netwerk

12

Niet 'willen' of 'kunnen'

Lijkt 'niet gemotiveerd' of 'weerstand'

Veronderstelt onterecht schuld of keuze van cliënt

13

Veroorzaakt door

Omstandigheden nu

Wat cliënt heeft meegemaakt in verleden

14

‘Ik wil wel, maar ik weet niet hoe’

15

Eerst traumabehandeling ouders

Zij moeten beschikbaar zijn voor t kind
Traumabehandeling verbetert ouderschap
Dan kind behandelen

Maar..
Ze willen niet
Niemand wil hen
Het is niet gelukt

16

Hoeft niet perse

Ouders waren ook kind
 Via kind ouders helpen
 'Traumabehandeling' ouder kan ook
 zonder therapie
 In elk geval een gedeelte
 Begin bij de kinderen

17

Slapende Honden methode

Analyse barrières

Motivatie en
 psychoeducatie

Verwijderen
 barrières

EMDR

Interventies om EMDR te
 ondersteunen

Interventies integratie en
 herstel

Slapende honden? Wakker maken!

**Een behandelmethode voor
 chronisch getraumatiseerde
 kinderen** *Derde editie*

ARIANNE STRUIK

18

Trauma

Vroeger, nare herinnering
Denkfout
Symptomen door herinnering
Behandeling gericht op nare herinneringen-
denkfout corrigeren
Symptomen weg

Moeilijke omstandigheden

Vroeger/nu en toekomst
Feit
Symptomen door nu
Leren omgaan
met/compenseren
Symptomen minder

19

Zelf-determinatie theorie (Deci & Ryan, 2002)

Vervullen basisbehoefte
Competent voelen door psychoeducatie
Autonomie vergroten
Verbonden voelen

20

Interventies motivatie

Psychoeducatie

Problemen verbinden aan trauma

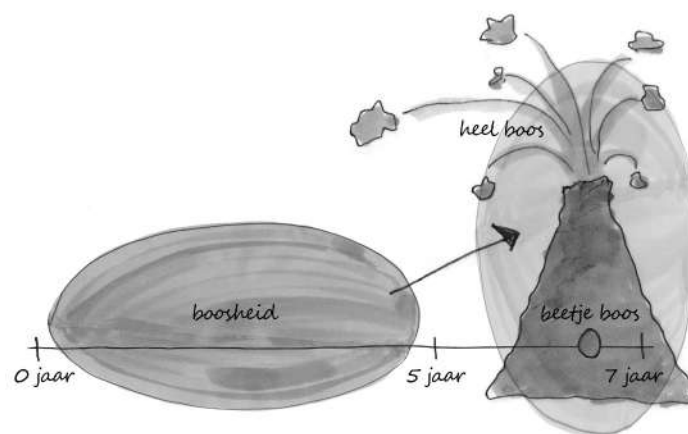
Vulkaan

Ladenkastje

Window of Tolerance

<https://www.ariannestruik.com/animations/>

21

22

Ik voel me onveilig (1)

Fysiek onveilig

Consequenties onduidelijk als kind zou praten

Geen emotionele toestemming als kind zou praten

23

Barrière 1 Veiligheid

1a	JN	Het kind wil of kan niet praten over zijn of haar traumatische herinneringen want hij of zij is of voelt zich niet veilig omdat hij of zij denkt dat de traumatiserende gebeurtenissen kunnen opnieuw kunnen gebeuren.
1b	JN	Het kind wil of kan niet praten over zijn traumatische herinneringen want hij of zij heeft geen hechtingsfiguur of weet niet zeker wie zijn of haar hechtingsfiguur is.
1c	JN	Het kind wil of kan niet praten over zijn of haar traumatische herinneringen want hij of zij weet niet of zijn of haar hechtingsfiguur wel in zijn of haar leven blijft of heeft niet voldoende contact met de hechtingsfiguur.
1d	JN	Het kind wil of kan niet praten over zijn of haar traumatische herinneringen want hij of zij is bang dat zijn of haar onthullingen (juridische) consequenties zullen hebben en/of dat een omgangsregeling wordt aangepast. Of hij of zij is bang dat hij of zij al dan niet uit huis geplaatst wordt, of al dan niet terug naar zijn of haar ouder(s) moet.
1e	JN	Het kind wil of kan niet praten over zijn of haar traumatische herinneringen want hij of zij voelt of heeft geen emotionele toestemming van zijn of haar biologische ouders en/of hechtingsfiguren. Of hij of zij is bang gestraft te worden.

24

Actieplan

Naam: *David*
 Geboortedatum: *1 okt. 2010*
 Regievoerder over dit plan: *Arianne Struik (AS)*

Datum: *20. nov. 2020*
 Evaluatiedatum: *20 jan. 2021*

	Omcirkel barrière	Voorbeelden interventies	Beschrijf acties met barrière- nummers	Wie doet dit?	Met wie?	Oké
	(1a) Veiligheid	Veiligheidsplan Informeert het kind	<p><i>Melding bij Veilig thuis om ots te krijgen en uitspraak over omgangsregeling vader (1a)</i></p> <p><i>Gezinsvoogd (gv) regelt toestemming voor therapie en informeert moeder en David(1e)</i></p> <p><i>Gesprek moeder over relatie met vader, gaat zij ooit nog tenug? (1a)</i></p> <p><i>Veiligheidsplan maken: wat te doen als vader aan de deur of op school of bij voetbal komt (1a)</i></p>	<p>AS</p> <p>gv</p> <p>AS</p> <p>AS</p>	<p><i>Moeder</i></p> <p><i>Rechter</i> <i>Moeder en David en AS</i></p> <p><i>Moeder</i></p> <p><i>Moeder en stiefvader (sv) Daarna met David en broertje erbij</i></p>	

25

Dagelijks leven te onrustig (2)

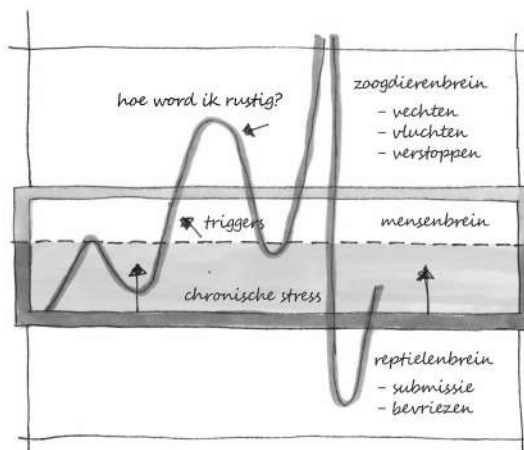
Geen nieuwe problemen erbij kunnen hebben

Problemen niet hanteerbaar

26

Window of Tolerance

Bron: Adapted from Ogden and Minton (2000); Ogden, Minton and Pain (2006).

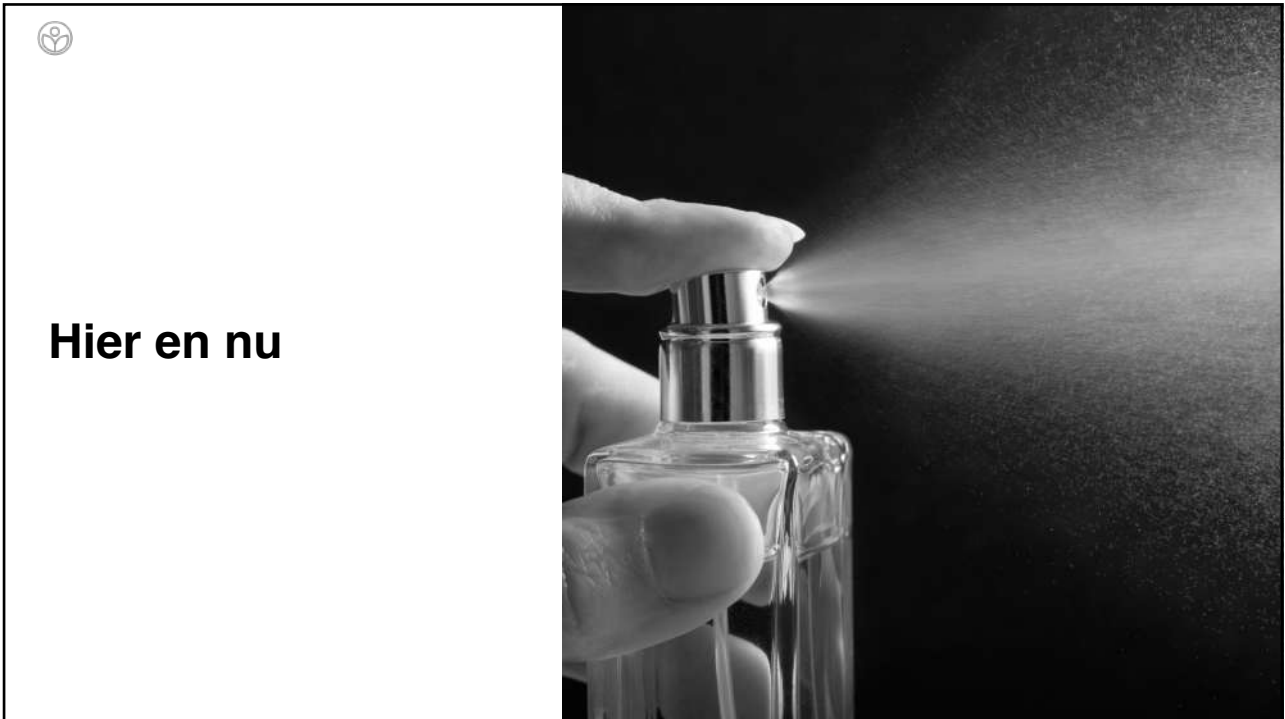
27

Kluis

28

29

Onvoldoende steun (3)

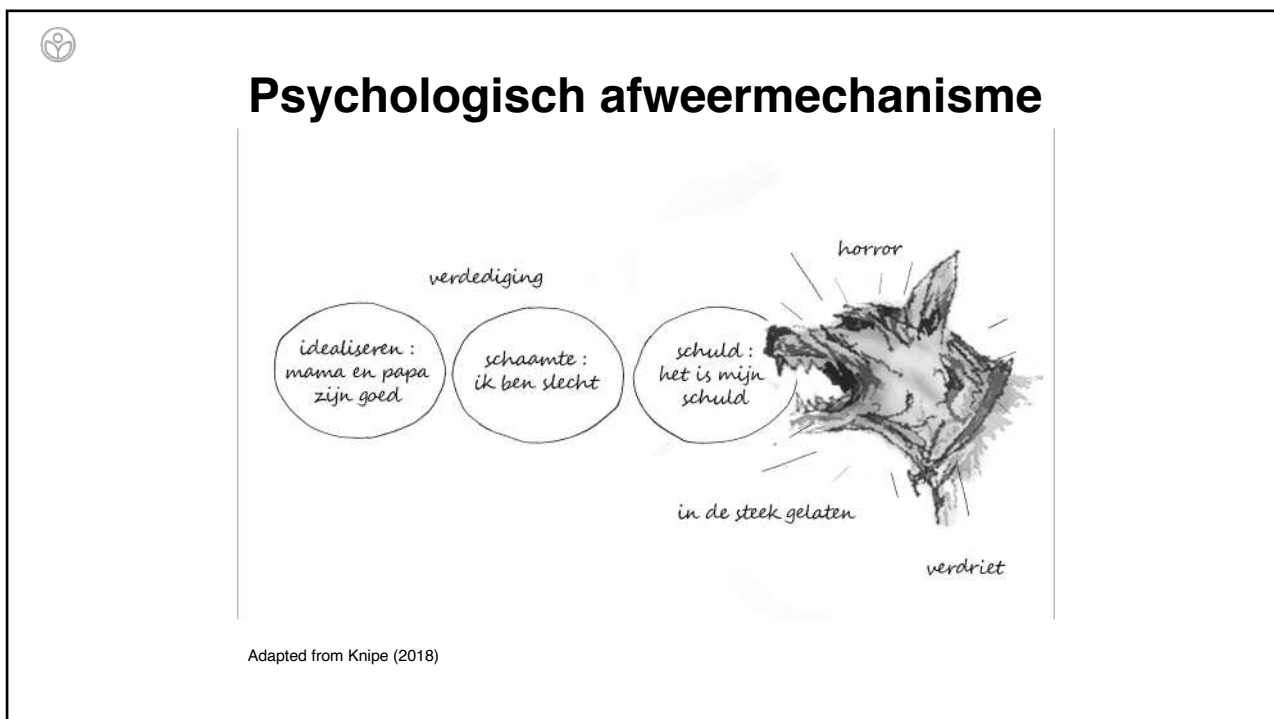
- Papa of mama kan niet tegen traumaverhalen
- Geen kalm brein
- Ze zullen boos/verdrietig worden
- Zorgen voor papa/mama

30

Supporters

31

32

Essentie van traumaverwerking

Verandering negatieve
cognities

Het is niet mijn schuld, ik ben
ok, ik vergeef mezelf

Daarna verdwijnen emoties
en details

**A core role for cognitive processes in the acute onset
and maintenance of post-traumatic stress in children
and adolescents**

Richard Meiser-Stedman,¹ Anna McKinnon,² Clare Dixon,³ Adrian Boyle,⁴ Patrick
Smith,³ and Tim Dalgleish^{6,7}

33

**Ik kan
schuldgevoel niet
loslaten (5)**

Samenwerken met pleger-ouder

Systemische gesprekken

Brief/video boodschap

Vorbereidingsverhaal traumaverwerking (VVT
voorheen TVV)

34

Ontschuldiging

Wat betekent dat?

Ontschuldiging gaat over verleden

Niet over gedrag van kind nu

Ouders blijven daar vaak hangen

35

Niveau 1

Kind is niet schuldig/verantwoordelijk

36

Niveau 2

Kind is niet schuldig/verantwoordelijk

EN impact op het kind wordt erkend ('het' had niet mogen gebeuren).

37

Niveau 3

Kind is niet schuldig/verantwoordelijk

EN impact op het kind wordt erkend ('het' had niet mogen gebeuren).

EN ouder is zelf verantwoordelijk en ouder had dat niet moeten doen (spijt)

EN ouder doet alles om herhaling te voorkomen

EN doet iets ten behoeve van herstel zonder dat als goedmaker te presenteren

38

Toen Peter een paar maanden oud was, ging het niet goed tussen papa en mama. Ze waren het over veel dingen niet eens en kregen dan erge ruzies. Papa en mama zeggen dat ze dan hard tegen elkaar riepen en soms werd er ook met spullen gegoid. Papa en mama vinden het heel vervelend dat kleine Peter bij deze ruzies aanwezig was. Soms moest de politie komen om de ruzies te laten stoppen.

39

Na het overlijden van mama veranderde het gedrag van Lieke. Wanneer kinderen iets ergs meemaken zie je vaak dat ze in hun gedrag veranderen. Bij Lieke was dat ook zo. Papa zegt dat Lieke veel jekte en slecht luisterde. Papa wist niet goed hoe hij op het gedrag van Lieke moest reageren. Hij werd vaak heel boos op Lieke. Hij schreeuwde dan en gaf Lieke zelfs af en toe een klap. Papa zegt dat hij er veel spijt van heeft dat hij toen zo boos op Lieke werd. Hij vindt dat hij toen geen goede papa voor Lieke is geweest. papa zegt dat hij rustig had moeten blijven en Lieke niet de schuld had moeten geven van haar gedrag. Lieke kon er namelijk niets aan doen dat haar gedrag veranderde.

40

Ontschuldiging ouder zelf

Eigen jeugd trauma

Ik ben ook onschuldig

Meer competent

Voelt zich belangrijk

Meer inzicht in relatie trauma en eigen problemen

Betere relatie met kind

41

Fase van traumaverwerking

EMDR/ Exposure

Andere methoden

Werken aan herinneringen uit het verleden

42

Plan kinderen

Psychoeducatie gezin
 Relatie trauma en gedrag
 Kluis, hier en nu, triggers, window of tolerance voor
 kinderen en ouders
 Toestemming ouders om over geweld te praten
 Plan met wie kinderen mogen praten
 Ouders ontschuldigen kinderen
 EMDR of TF-CBT
 Plan voor en na therapie met ouders

Prioritering

Eerst kind
 Van buiten naar binnen
 Dan ouders (als nodig)

43

Traumabehandeling van ouder

Ik ben ook onschuldig aan jeugdtrauma

Ik ben belangrijk

Ik kan mijn kind helpen

Meer inzicht in relatie trauma en eigen
problemen

Betere relatie met kind – meer verbonden

Meer vaardigheden hanteren symptomen
(hier en nu/ kluis/ triggers)

44

Wil je meer weten?

www.ariannestruik.com

Scholing

Slapende Honden

Vorbereidingsverhaal traumaverwerking

Korte webinars chronisch trauma, dissociatie, seksueel misbruik, huiselijk geweld

In- company

Traumagesensitief/gericht werken

Trauma sensitieve aanpak huiselijk geweld.

45

Sociale media

Volg ons nu ook op

LinkedIn: Institute for chronically traumatized children

Facebook en Instagram: @ariannestruik

Of post een berichtje over deze workshop

46